

Stanovisko Pirátů k migraci 2020 v2.1

[Stanovisko Pirátů k migraci 2020 \[v2.0\]](#)

[Shrnutí](#)

[Migrace včera a dnes](#)

[Mezinárodní spolupráce jako základ](#)

[Evropský problém vyžaduje evropské řešení](#)

[Globální přístup](#)

[Prevence](#)

[Aktivní řešení příčin = předcházení nucené migrace](#)

[Embargo na zbraně ve válečných oblastech](#)

[Férové obchodní dohody](#)

[Uprchlíci](#)

[Humánní přístup = naplňování našich hodnot](#)

[Ekonomická migrace](#)

[Nelegální migrace](#)

[Alternativy, jak omezit nelegální migraci](#)

[Návratová politika](#)

[Integrace cizinců](#)

[Začleňování do společnosti](#)

[Cizinci žijící v ČR](#)

Shrnutí

Téma migrace vyvolává mezi lidmi zcela pochopitelně vlnu strachu, nejistoty i zmatků. Na obavy občanů je nutné reagovat a hledat v jejich zájmu řešení. Problémy ale nezmizí, dokud bude panovat v oblasti migrace chaos a nebudou nastavena srozumitelná, vyvážená a hlavně efektivní opatření na celoevropské úrovni. Právě o ně se budeme jako Piráti zasazovat. Odmítáme povinné přerозdělovací kvóty, chceme funkční mechanismy.

Ty musí vycházet z věcné diskuze, faktů a zkušeností jednotlivých států tak, aby byly skutečně využitelné v praxi a pomohly všem zúčastněným. Bez výjimky. Tedy aby bylo zajištěno bezpečí i prosperita obyvatel naší země, zabránilo se převaděčům profitovat na neštěstí druhých, omezila se nelegální migrace a naopak bylo umožněno českým firmám přijímat zahraniční specialisty a pracovníky bez zbytečných byrokratických překážek. Zároveň je nutné nezapomínat ani na humanitární rozměr a pomáhat potřebným, tedy dodržovat základní lidská práva, lidsko-právní standardy i mezinárodní právo.

Chápeme, že populistické návrhy typu jednostranného uzavírání hranic se mohou zdát jako snadná a rychlá řešení. Ve skutečnosti jde ale jen o nedomyšlené záměry, které by pouze prohloubily současný zmatek a negativně dopadly například z ekonomického hlediska na naše

obyvatele. Místo stavění plotů či povinných přerozdělovacích kvót tak chceme nelegální migraci předcházet a naopak prosazovat férová a smysluplná pravidla pro migraci legální. Za zásadní považujeme například zákaz nezodpovědného vyvážení zbraní do nestabilních regionů, kde přispívají k válečným konfliktům. Právě ty jsou totiž mnohdy důvodem pro masový útěk civilního obyvatelstva. Politická diskuse musí být racionální, odsuzujeme zneužívání migrace pro šíření strachu a xenofobie, které jen poškozují naši společnost.

Na efektivní zvládnání migrace ale jako Česká republika sami nestačíme, musíme ji řešit společně v rámci celé Evropy. Tuzemsko se tedy musí ve vlastním zájmu zapojit do užší spolupráce s EU. Schengenský prostor, umožňující historicky nejsvobodnější pohyb osob a zboží, považujeme za jeden z hlavních evropských výdobytků a pilířů spolupráce. Nesmíme si ho nechat vzít, obzvláště, když existuje celá řada jiných, prospěšnějších řešení, jak regulovat migraci.

Piráti usilují o vyváženou, sociálně spravedlivou migrační i integrační politiku, která reflektuje potřeby České republiky a bude ku prospěchu všem.

Migrace včera a dnes

Migrační krize v roce 2015 ukázala nejen evropskou nepřipravenost a slabiny imigračního systému, ale vytvořila také hlubokou dělicí linii ve společnosti a přímo přispěla k vzestupu protievropských a nacionalistických nálad. Návrh na zavedení trvalého relokačního mechanismu, tedy povinné přerozdělování žadatelů o azyl mezi jednotlivé členské země EU, narazil na odpor a selhal.

Z těchto chyb je třeba se poučit a přijít s novými efektivnějšími řešeními. A to hned teď, migrace totiž není jen otázkou minulosti. Ačkoliv se počet žadatelů o azyl po roce 2015 výrazně snížil¹², musíme v budoucnu počítat s dalším nárůstem počtu příchozích. Proto je nezbytné pokračovat v hledání systémového, společného řešení jak na evropské, tak celosvětové úrovni, neboť migrace je ze své podstaty fenoménem globálním.

Historické zkušenosti ukazují, že Česká republika je silnou zemí, která dovede zvládnout i větší množství žádostí o azyl. Stalo se tak například v 90. letech při přijetí 6 tisíc válečných uprchlíků z Jugoslávie. Koncem 90. let pak tehdejší vláda Miloše Zemana poskytla v tuzemsku útočiště pro zhruba tisíc lidí prchajících z válkou zasaženého Kosova³.

1

<https://www.mvcr.cz/migrace/soubor/zprava-o-situaci-v-oblasti-migrace-a-integrace-cizincu-na-uzemi-ceske-republiky-v-roce-2018.aspx>

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52018DC0301>

3

https://www.irozhlas.cz/veda-technologie/historie/mezinarodni-den-uprchliku-pred-20-lety-ceska-republika-prijala-vi-ce-nez-1000_1906201600_mtk

<https://www.vlada.cz/cz/clenove-vlady/historie-minulych-vlad/tiskova-konference-po-mimoradne-schuzi-vlady-cr-11--4--1999-1058/>

Mezinárodní spolupráce jako základ

Evropský problém vyžaduje evropské řešení

Velká výzva, jakou migrace bezesporu je, vyžaduje jednotné evropské řešení a vzájemnou solidaritu. Za Piráty ale nepodporujeme zavedení povinného relokačního mechanismu, tzv. migračních kvót. Každá země i každý z žadatelů o azyl musí mít právo o takto citlivé otázce samostatně rozhodovat, nelze nikoho nutit. Vlády by měly být naopak pozitivně motivovány k dobrovolnému převzetí části žadatelů o azyl z přetížených států, například adekvátním finančním příspěvkem z rozpočtu EU.

V zájmu efektivní kontroly vnější evropské hranice je nutné navýšit rozpočet agentury Frontex. Požadujeme také rozšíření pravomocí Evropského podpůrného úřadu pro otázky azylu, respektive Agentury EU pro azyl. Za klíčový prvek evropské spolupráce rovněž považujeme společnou návratovou politiku. Správným krokem bylo zavedení vzájemného sdílení informací ohledně migrace mezi jednotlivými státy (tzv. interoperabilita informačních systémů). Zároveň však trváme na zachování důsledné ochrany osobních údajů, jakou dnes v Evropě máme.

Zájemci o azyl by měli mít možnost podat žádost co nejbližší své vlasti, nikoliv až v hraničních státech Evropské unie. Tím by se dal výrazně omezit výnosný obchod pašeráků, kteří zneužívají zoufalé situace žadatelů a za vysoké poplatky je – mnohdy za otřesných podmínek – převádějí do Evropy. Během této nebezpečné cesty účastníci riskují zbytečně své životy. Zároveň by se takovým krokem snížil nápor na evropské půdě. Podporujeme budování společných zastupitelských úřadů ve vhodně vytipovaných zahraničních oblastech.

Schvalujeme i myšlenku jednotné žádosti o azyl pro všechny členské země EU, kde by žadatel uvedl preferovaný stát, přičemž musí být v první řadě brán zřetel na slučování rodin, jazykovou vybavenost a další kompetence žadatele.

Globální přístup

Jako první krok správným směrem vnímáme Globální pakt o migraci⁴, který schválilo 152 států světa. V něm je vytyčeno ohledně řešení a prevence mezinárodní migrace 23 nezávazných cílů a doporučení, jak jich dosáhnout. Česká vláda jako jedna z mála odmítla tento nezávazný dokument podpořit, ztížila tak svou pozici při dalším jednání. Požadujeme přistoupení k tomuto paktu a chceme, aby Česká republika stála po boku dalších evropských zemí v čele snahy regulovat migraci globálně.

Prevence

Aktivní řešení příčin = předcházení nucené migrace

Pokud chceme do budoucna snížit počet migrantů, musíme zajistit, aby neměli důvody své domovy opouštět. Válečným konfliktům, pronásledování, suchu, hladu a dalším příčinám nucené migrace lze předcházet prevencí v místě jejich vzniku. Prosazujeme navýšení českého příspěvku na humanitární, rozvojovou a transformační spolupráci, k čemuž se ostatně Česká republika v rámci mezinárodních

⁴ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/MEMO_18_6417

smluv již zavázala. Tyto nástroje vnímáme jako prostředek zodpovědné zahraniční politiky i jako investici, která se ČR vrátí nejen zlepšením bezpečnostní situace, ale díky větší stabilitě i ekonomicky. V tomto kontextu je také nutné v diplomacii a mezinárodním obchodu reflektovat udržitelný rozvoj a ochranu klimatu.

Embargo na zbraně ve válečných oblastech

Masivním nárůstům válečných uprchlíků nelze předcházet, pokud budou zbrojařské firmy nezodpovědně vyvážet zbraně do nestabilních regionů. Podporujeme zákaz vývozu zbraní do válečných oblastí, mimo oficiální spojenecké jednotky, u nichž nehrozí žádná obava ze zneužití, a to na evropské úrovni pod postihem sankcí pro zbrojařské firmy.

Férové obchodní dohody

Obchodní dohody uzavírané mezi EU a třetími zeměmi nesmí být nástrojem pro další devastaci a drancování dotčených, méně rozvinutých států. Proto by smlouvy měly vždy vycházet ze zásad udržitelného rozvoje, který necílí jen na ekonomické zájmy, ale bere ohledy i na životní prostředí a společenský rozvoj. Samozřejmostí by pak měly být férové pracovní podmínky.

Uprchlíci

Humánní přístup = naplňování našich hodnot

Požadujeme dodržování Ženevské úmluvy o právním postavení uprchlíků a humánní zacházení s žadateli o azyl. Česká republika se musí podílet na pomoci hraničním zemím (Řecko, Itálie), které se potýkají v největší míře s migrační krizí. Kromě morálního hlediska je to klíčové i z ryze praktických důvodů - pokud by v těchto státech došlo ke kolapsu, pocítíme to ekonomicky i ve vzrůstajícím počtu migrantů přicházejících nekoordinovaně hlouběji do Evropy. Pomoc by měla být nejen ve formě alokací bezpečnostních složek, nýbrž také doplněna materiálním, finančním i personálním příspěvkem k zajištění důstojných podmínek v dlouhodobě přeplněných uprchlických táborech⁵ (zajištění základních potřeb, zdravotnického vybavení, podpory vzdělávání uprchlíků). Stejně tak chceme podporovat země, které hostí uprchlíky blíž jejich domovině (Jordánsko, Libanon, Turecko). Uprchlíci se však nesmí stát prostředkem k vydírání EU.

Česká vláda by měla mít odvahu prokázat solidaritu nejen slovy, ale i praxí například dobrovolnou relokačí přiměřeného počtu žadatelů o azyl či přesídlením azylantů napřímo z válečných oblastí. Nezapomínáme ani na vnitřně vysídlené osoby v našem těsném sousedství (Ukrajina, Gruzie).

Ekonomická migrace

Česká i evropská ekonomika jsou v mnoha odvětvích závislé na pracovnících přicházejících odjinud. Pro vstup na evropský pracovní trh musí existovat transparentní, nebyrokratická a férová pravidla. Všichni pracovníci na evropském trhu práce by měli mít stejné podmínky při přístupu k sociální a

pracovně-právní ochraně jako unijní občané. Zapojení cizinců na trh práce by mělo reflektovat potřeby zaměstnavatelů a také obcí, ve kterých cizinci pobývají. Musí být také nastaveny efektivní mechanismy, aby se zahraniční pracovníci mohli domáhat svých práv. Pracovní agentury a zaměstnavatelé musí nést spoluzodpovědnost na zajištění odpovídajících podmínek.

Nelegální migrace

Alternativy, jak omezit nelegální migraci

Je v zájmu České republiky, aby EU dlouhodobě a systematicky bojovala proti důvodům, které vedou k tomu, že migranti volí nelegální a nebezpečné cesty do Evropy a využívají služeb nelegálních převaděčů. Přesídlovací programy pro lidi v ohrožení či programy ekonomické migrace pro pracovníky představují legální a bezpečnou alternativu k pašerákům (částka, kterou migranti platí za nebezpečnou plavbu na člunu, je paradoxně násobně vyšší než běžná cena letenky⁶). To omezí prostor pro zneužití migračních cest kriminálními a teroristickými organizacemi. Zákony proti převaděčům ale nesmí být zneužívány k trestání námořníků, kteří v souladu s námořním právem poskytují pomoc lidem v nebezpečí.

Návratová politika

Pokud nebude žadatel o mezinárodní ochranu úspěšný, EU a její členské státy musí začít jednat se zemí původu o jeho návratu. To vždy v souladu s mezinárodními dohodami o ochraně lidských práv. Ochota států, odkud migranti pocházejí, vůči návratové politice, by se měla na straně evropských zemí naopak odrazit v určité vstřícnosti v oblasti vízové politiky. Tím se naváže oboustranně výhodná spolupráce, naopak považujeme za nevhodné řešení podmiňovat rozvojovou či transformační spolupráci. Právě správně zacílená rozvojová pomoc může zlepšit podmínky v dané zemi a snížit počet lidí přicházejících do Evropy. Podporujeme rovněž program dobrovolných návratů⁷, kdy odpadají přebytné náklady jak státu, tak ilegálně pobývajícím cizincům.

Integrace cizinců

Začleňování do společnosti

Zásadní je i správné začlenění nově příchozích cizinců do naší společnosti. Migrační politika České republiky musí být doprovázena komplexní a systematickou integrační politikou, na níž se podílí aktéři státní správy na národní, krajské i obecní úrovni, zaměstnavatelé, další zájmové skupiny (např. odbory, Svaz průmyslu a dopravy) i nevládní neziskové organizace. Je potřeba zajistit dostatečné financování integračních programů a pracovat na lepším propojování aktérů i zvyšování jejich povědomí o tom, co vše úspěšná integrační politika obnáší a jaká je jejich role a odpovědnost. V souladu s Konceptí integrace cizinců vlády ČR považujeme za zásadní aspekty integrace: znalost českého či anglického jazyka, ekonomickou soběstačnost, orientaci migrantů ve společnosti a rozvíjení vztahů migrantů s majoritní společností. Právě na tyto dovednosti by se měly podpůrné programy hlavně zaměřovat.

⁶ <https://www.gapminder.org/topics/refugees-fly/>

⁷ <http://iom.cz/vod/asistovane-dobrovolne-navraty-a-reintegrace>

Pozornost je potřeba věnovat zejména přístupu cizinců do systému školství (systematická podpora dětí s odlišným mateřským jazykem) a zdravotnictví (rozšířit přístup do veřejného zdravotního pojištění pro některé zranitelné kategorie cizinců, zejména děti, odstranit překážky v přístupu k zdravotní péči kvůli jazykové bariéře či poplatkům). Dále je potřeba pracovat u zaměstnavatelů na posilování aktivní role a přebírání části odpovědnosti za integraci jejich zahraničních pracovníků a zvyšování interkulturních kompetencí úředníků. Stranou by neměla zůstat ani práce s majoritní společností a podpora její otevřenosti vůči odlišnostem, která je prevencí nenávistných projevů a diskriminace nejen cizinců.

Cizinci žijící v ČR

Cizinci, kteří se rozhodnou dlouhodobě žít a pracovat v ČR, by neměli být zavaleni byrokracií. Systém pro vyřizování pobytových záležitostí by měl být přívětivý a dbát na důstojnost cizinců, nikoliv na ně pohlížet jako na úřední složku. Dokládání všech náležitostí by mělo být možné v elektronické podobě ještě před příjezdem do ČR. Pokud se cizinec během pobytu prokáže jako bezproblémový, proces prodloužení pobytu by měl být snadnou formalitou. Migrační a integrační systém by měl být založen na principu postupného nabývání práv směřující k získání občanství a plné integraci.

Je nutné uvádět pravidelně českou legislativu do souladu s legislativou EU, nálezy Evropského soudního dvora a doporučeními Rady Evropy. Podmínky pro získání českého občanství jsou nastavené adekvátně a není třeba je upravovat.

Works Cited

"Globální Pakt OSN o Migraci." *Wikipedia*, Wikimedia Foundation, 2 May 2020,

cs.wikipedia.org/wiki/Globální_pakt_OSN_o_migraci.

"Lex Access to European Union Law." *EUR*,

eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52018DC0301.

"Odbor Azylové a Migrační Politiky ." *Výroční Zprávy o Situaci v Oblasti Migrace a Integrace - Aktuální Informace o Migraci*,

www.mvcr.cz/migrace/clanek/vyrocní-zpravy-o-situaci-v-oblasti-migrace-a-integrace.aspx.

PRZYBYLSKI, Piotr. "Migrace Od A Do Z." *Czech Republic - European Commission*, 19 July 2017,

ec.europa.eu/czech-republic/news/focus/migration_from_a_to_z_cs.